

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Hany Veberové a soudců JUDr. Jitky Hroudové a Mgr. Marka Bedřicha v právní věci žalobce **OPUS MORAVIAE o. p. s.**, se sídlem Třebíč, V. Nezvala 56, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí ČR**, se sídlem Praha 10, Vršovická 1442/65, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2012, čj. 2022/560/11,77061/ENV/11,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí ministerstva životního prostředí č. j. 2022/560/11,77061/ENV/11 ze dne 4. 1. 2012 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 3.000,- Kč do 30 dnů od právní moci rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2012, čj. 2022/560/11,77061/ENV/11, jímž zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí, oblastního inspektorátu Havlíčkův Brod (dále jen „inspekce“), jímž byla žalobci uložena pokuta ve výši 50 000 Kč za protiprávní jednání uvedené v § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny.

Rozhodnutí vydaná v obou instancích jsou podle žalobce nezákonná. Nezákonný postup a vady rozhodnutí spatřuje žalobce jak u rozhodnutí orgánu rozhodujícího v prvním stupni (inspekce), tak v postupu a rozhodnutí odvolacího orgánu. Žalobce má za to, že žalovaný se

řádně nezabýval podstatnými odvolacími důvody, které bez řádného zdůvodnění odmítl. V důsledku vydání nezákonných rozhodnutí byl žalobce zkrácen na svých majetkových právech, neboť je na základě pravomocného rozhodnutí žalovaného povinen zaplatit pokutu a náhradu nákladů řízení v celkové výši 41.000 Kč.

Žalobce namítl, že ust. § 88 odst. 1 písm. c) zákona č. 114/1992 S., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoPK“), v sobě skrývá celkem čtyři skutkové podstaty správních deliktů, jak je specifikováno v odvolání. Vytýkány jsou mu tedy dva samostatné skutky - zničení dřevin a zničení skupiny dřevin. Z právního hlediska tedy jde o souběh dvou správních deliktů, o kterých mělo být vedeno společné řízení, vydáno rozhodnutí ve společném řízení se dvěma samostatnými výroky, a uložená pokuta se měla s tímto souběhem vypořádat. Ve výrocích rozhodnutí inspekce ani žalovaného nejsou skutky vůbec specifikovány v tom smyslu, které stromy jsou zahrnuty v té části výroku o zničení dřevin (samostatně stojících) a které stromy jsou zahrnuty v té části výroku o zničení skupiny dřevin. Z rozhodnutí tedy není vůbec zřejmé, jaké konkrétní jednání mělo naplnit skutkovou podstatu oněch dvou správních deliktů, které jsou kladeny žalobci za vinu. V této části jsou obě rozhodnutí vadná - nepřezkoumatelná. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného vyplývá, že tento ústřední orgán státní správy si není vůbec vědom toho, že s ust. § 88 odst. 1 písm. c) zákona v sobě skrývá více skutkových podstat správních deliktů a podle toho je třeba s ním pracovat.

Žalobce dále namítl, že inspekce na počátku správního řízení vymezila skutek, pro který bylo řízení zahájeno, jako pokácení 26 kusů dřevin, přičemž v průběhu řízení zjistila, že se jedná pouze o 20 kusů dřevin. V části, která se týkala pokácení zbylých šesti dřevin byla inspekce povinna řízení zastavit, což ovšem neučinila. V odůvodnění prvostupňového rozhodnutí rovněž zúžení předmětu řízení nezdůvodnila. Tétož pochybení se dopustil i žalovaný tím, že stejně vadně postupoval, když vyloučil další čtyři stromy z předmětu řízení, neboť dle jeho názoru byly tzv. „podměrečné“ a povolení k jejich pokácení nebylo třeba. Žalobce v této souvislosti poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu čj. 5 A 73/2002 – 34. V této části jsou podle názoru žalobce obě rozhodnutí vadná a trpí nepřezkoumatelností.

Žalobce namítl, že individualizace stromů, které měly být pokáceny, by měla být uvedena ve výroku rozhodnutí. Kromě pokácených dřevin se na pozemcích v zámeckém parku při zámku v Brtnici nalézalo či nalézá množství dalších stromů. Inspekce měla v průběhu řízení zajistit dostatečnou individualizaci pokácených stromů tak, aby do budoucna nebylo možné je zaměnit s jinými stromy, které pokáceny nebyly. Jen tak je možné docílit řádného určení, čeho konkrétně se obviněný dopustil. Inspekce měla zajistit práva obviněného v tom smyslu, aby do budoucna bylo naprosto zřejmé, jaké stromy byly předmětem tohoto řízení, jejich pokácení je již pokutou „konzumováno“ a z právního hlediska se jedná o „res iudicata“. I z tohoto důvodu jsou rozhodnutí obou instancí nepřezkoumatelná.

Dále žalobce namítl, že žalovaný provedl výpočty a na jejich základě „vyřadil“ (dle názoru žalobce procesně vadným způsobem) z předmětu řízení čtyři další stromy. U zbývajících 16 stromů konstatoval, že podle jeho názoru nepochybně měly ve výšce 130 cm nad zemí obvod kmene větší než 80 cm (tedy průměr cca 27-30 cm). Toto konstatování však nemá žádnou oporu v dokazování, naopak je přímým rozporu s provedenými důkazy (svědkové H. a K. vypověděli, že některé stromy se nad zemí větvily). Z pohledu žalobce se jedná o zásadní právní pochybení žalovaného, které ovlivnilo výsledek řízení v jeho neprospěch. Dle ust. § 8 odst. 2 zákona není povolení ke kácení třeba mj. při kácení z důvodů

zdravotních, dle ust. § 8 odst. 4 zákona není třeba povolení v případě, je-li stavem dřevin zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo hrozí škoda značného rozsahu. Žalobce pro své procesní tvrzení (že stromy v parku jsou v havarijním stavu) předložil písemný důkaz znalce, který jak inspekce, tak i žalovaný odmítli bez řádného zdůvodnění. Správní orgány tedy neodstranily důvodnou pochybnost o tom, že ani zbývajících 16 stromů vůbec nemělo být předmětem řízení o uložení pokuty. Závažnou procesní vadou je tedy to, že oba správní orgány se v rozhodnutí řádně nevypořádaly s předloženými důkazy, přičemž tato chyba měla podstatný vliv na výsledek řízení. Žalobce k tomuto uvedl, že ještě v červnu roku 2011 došlo v zámeckém parku ke zřícení části stromů v přístupové aleji, a to v době, kdy v zámeckém parku probíhala zábavní akce.

Žalobce dále odmítl argumentaci žalovaného rozsudkem Nejvyššího správního soudu, podle kterého má být za poškození nebo zničení dřeviny poškozen každý subjekt, který tak činí bez povolení. Z provedeného dokazování vyplývá pouze to, že někteří občané Brtnice káceli nějaké stromy. Podle žalobce bylo vedeno řízení proti němu pouze z toho důvodu, že mu jako právnické osobě není třeba dokazovat zavinění. Žalobce se ohradil také proti tvrzení žalovaného, podle něhož mezi žalobcem a brigádníky existoval smluvní vztah o tom, že mohou pokácet nepovolené - „nadměrečné“ – dřeviny a za odměnu si vzít jejich dřevní hmotu. V další žalobní námitce spjaté s odvolacím důvodem č. 8 žalobce uvedl, že ve svém odvolání dosti podrobně zabýval tím, proč skutkové jednání není přičitatelné jemu jako právnické osobě. Na tyto argumenty tímto odkazuje i v žalobě. Inspekce správně zjistila, komu je areál zámku v Brtnici pronajat a kdo hodlá zámek opravit zpřístupnit veřejnosti. Bez dalších důkazů z toho však nelze vyvozovat, že všechny protiprávní skutky, které se na zámku stanou, jsou přičitatelné žalobci. Ve správním řízení o deliktu právnické osoby je nezbytné prokázat obviněnému jednání, škodlivý následek a příčinnou souvislost mezi nimi.

V tomto případě jednali aktivně brtničtí občané, kteří při brigádě měli nějaké dřeviny prořezávat (avšak nešlo o dřeviny s větším obvodem kmene než je 80 cm ve výšce kmene 130 cm), případně kastelán (který brigádu zorganizoval, což je uvedeno jak na internetových stránkách, tak v letáku k brigádě), a údržbář zámku. Kastelán T. H. a údržbář F. K. byli v inkriminované době zaměstnanci společnosti OPUS MORAVIAE o.p.s., avšak rozhodně nebyli oprávněni jejím jménem jednat navenek, někoho najímat (uzavírat občanskoprávní smlouvy) apod. Správní orgány se vůbec nezabývaly tím, zda je jednání přičitatelné žalobci jako právnické osobě. Obviněný k němu nikdy nedal žádný příkaz, nikdy s ním nesouhlasil a nehodlá ani nést právní odpovědnost za domnělé konání třetích osob. Závěry žalovaného, jimiž vypořádal osmou odvolací námitku, nemají oporu v dokazování. Z právních předpisů zcela jednoznačně vyplývá, kdo je oprávněn jednat jménem právnické osoby a vystupovat jejím jménem. Skutečnost, že ani kastelán T. H. ani bývalý údržbář F. K. takovými osobami nejsou, je patrná na první pohled z výpisu z obchodního rejstříku. Žalovaný se nijak nezabýval podrobně odůvodněnou námitkou žalobce, že nemůže nést odpovědnost za domnělý exces svých zaměstnanců, neboť k uzavírání žádných smluvních vztahů ve smyslu organizování brigády nebyli zaměstnanci oprávněni. Z výpovědí všech zúčastněných svědků navíc nevyplývá, že by vůbec byli vědomi, že mezi kastelánem a brigádníky vůbec nějaký občanskoprávní vztah vzniká. Navíc pouze svědkové P. a H. měli dovoleno odvézt si dřevní hmotu, avšak pouze ve vztahu ke dřevinám o obvodu kmene menším než 80 cm. Žalovaného k zúčastněným brigádníkům nepojí žádný právní vztah.

Žalobce dále namítl, že v řízení mělo být přihlédnuto k závažnosti protiprávního jednání a k rozsahu způsobené škody. Rozsah škody nebyl v řízení spolehlivě určen, neboť

ani inspekce nemá přehled o tom, které stromy by byla bývala povolila pokácet, přičemž v rozhodnutí sama uvedla, že některé z nedovoleně pokácených dřevin mohly mít zhoršený zdravotní stav. Správní orgány však nevzaly v úvahu další okolnosti případu - zda žalobce dal k jednání přímo příkaz nebo šlo o exces odpovědného zaměstnance apod.

K vypořádání odvolací námitky č. 11 uvedl žalobce, že pokud stromy nevyžadovaly z nějakého důvodu povolení ke kácení, není vůbec naplněna skutková podstata správního deliktu. Objektem skutkové podstaty je chráněný společenský zájem, v tomto případě zájem na ochraně integrity dřevin před poškozováním a ničením (§ 7 odst. 1 ZoPK). Správní orgány tedy byly povinny zkoumat, zda povolení bylo či nebylo třeba, protože tam, kde nebyl porušen chráněný objekt, není ani správního deliktu. Inspekce postupovala v řízení v rozporu se zákonem, neboť učinila nesprávný závěr o tom, kdo by měl být účastníkem řízení. Namísto zvoleného postupu mělo být zahájeno přestupkové řízení s kastelánem T. H. a s údržbářem F. K. Žalobce poukázal na to, že z výpovědí svědků P. a B. vyplývá, že tito o kácení nedovolených dřevin nic nevědí, sami dřeviny nekáceli a odměnu za práci ve formě pokáceného dřeva si nesjednali. Výpověď svědka Píši žalobce interpretuje tak, že tento o kácení nedovolených dřevin rovněž nic neví, sám je nekácel a odvoz drobného dřeva si dohodl s kastelánem. Z výpovědi J. H. a T. P. vyplývá, že také tito nic o kácení nedovolených dřevin neví, sami dřeviny nepokáceli. Po dohodě s kastelánem si mohli odvézt drobnou dřevní hmotu. Silnější pařezy mohou být pozůstatek po těch stromech, které se nad zemí větvyly a byly zdravotně závadné.

Z výpovědi svědka F. K. vyplývá, že svědek nic neví o kácení nedovolených dřevin, kácení příležitostně kontroloval, ale závady nezjistil. Stromy se nad zemí větvyly, takže závěry nelze činit pouze z velkých pařezů. K výpovědi svědka T. H. uvedl žalobce, že správní orgány neuvěřily výpovědi tohoto svědka o tom, jak došlo k pokácení stromů a odvozu dřevní hmoty, přestože jako jediný uceleně poskytl podrobný popis událostí včetně přivolání Policie ČR. Odmítnutí této výpovědi není v rozhodnutích nijak zdůvodněno s výjimkou konstatování, že svědek by vypovídal proti sobě. Poslední svědek policista M. K. nebyl při čištění zahrady ani event. kácení nikdy přítomen, svými smysly inkriminované události přímo nevnímal, pouze dostal na starosti spisový materiál.

Zásadní pochybení spatřuje žalobce v tom, že inspekce si učinila již na základě protokolů předaných od Policie ČR nesprávný závěr o tom, jak a kdy byly dřeviny pokáceny a přestože důkazy provedené ve správním řízení nasvědčují něčemu jinému, nedokázala se od své počáteční představy odpoutat (stejně chyby se později dopustil i žalovaný). Z právního pohledu jde o to, že občané Brtnice (kteří zásahy do dřevin fakticky prováděli) nejprve učinili na Policii ČR určité výpovědi (přičemž nelze říci, jak vůbec podání vysvětlení na Policii ČR probíhalo), a poté (když byli předvoláni jako řádní svědci ve správním řízení) své výpovědi modifikovali. Je tedy zřejmé, že jejich popis skutku se v průběhu času měnil. V této souvislosti žalobce poukázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21.6.2007, č. j. 1 As 16/2007 – 106, podle něhož se správní orgán nemůže spokojit jen s minimem podkladů pro rozhodnutí v podobě úředních záznamů. Podle žalobce, správní orgán rozhodnutí tvrdit, že na základě nějakých důkazů a podkladů vyvodil odpovědnost za protiprávní jednání vůči obviněnému, aniž by řádně odůvodnil, jaké úvahy jej k tomu vedly, čemu uvěřil, čemu nikoliv, jaké důkazy neměly vliv na skutková zjištění apod. Takové řádné odůvodnění v napadeném rozhodnutí chybí.

K závěrům žalovaného učiněným v napadeném rozhodnutí, že úřední záznamy Policie ČR jako podklady pro rozhodnutí nebyly v řízení v prvním stupni nijak zpochybňovány uvedl žalobce, že odpovědnost za zákonnost průběhu řízení a vydaného rozhodnutí nese správní orgán, nikoliv účastník řízení. V tomto případě účastník řízení pro svá tvrzení přinesl dostatek důkazů, jak mu ukládá správní řád (předložil listiny, navrhl výsledky svědků); provedené důkazy vyvrátily počáteční představu ČIŽP o tom, jak ke skutkovému jednání došlo, a to do takové míry, která ji měla přimět k zastavení řízení.

Žalovaný jako odvolací orgán podle názoru žalobce odmítl vzít v úvahu posudek Ing. Borusíka ve věci špatného zdravotního stavu dřevin v zámeckém parku. Na základě tohoto posudku skutečně nelze zjistit, v jakém konkrétním zdravotním stavu byly pokácené stromy, neboť dřevní hmota již nebyla v době místního šetření inspekce k dispozici. Důvodem, proč jej žalobce předložil, ale byla podpora procesního tvrzení, že stromy byly pravděpodobně ve špatném stavu a k jejich kácení nebylo třeba povolení. Inspekce sice provedla důkazy navržené žalobcem v souladu s ust. § 52 správního řádu, avšak v rozporu se zjištěným skutkovým stavem mu uložila pokutu. Dále žalobce uvedl, že nepřezkoumatelná je rovněž ta část výroku „prostřednictvím k tomu sjednaných třetích osob“. Taková formulace výroku je natolik vágní, že připouští několikery výklad - sjednanou třetí osobou mohli být kastelán a údržbář zámku, brtničtí občané nebo někdo úplně jiný. Z provedeného dokazování vyplývá takový skutkový stav, že obviněný se správního deliktu nedopustil. Žalobce také vyslovil námitku, že sankce uložená žalobou napadeným rozhodnutím byla stanovena zcela nahodile, neboť v případech méně závažných byly uděleny pokuty mnohem vyšší.

Žalobce také namítl, že doručené rozhodnutí žalovaného nesplňuje náležitosti stanovené správním řádem ve smyslu ust. § 69 odst. 1 správního řádu, konkrétně neobsahuje otisk úředního razítka a podpis oprávněné úřední osoby. Přestože účastníkem řízení je právnická osoba rozhodnutí bylo doručováno jejímu zástupci (ten je uveden jako adresát), který je fyzickou osobou a nemá zřízenou datovou schránku.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě ohledně výše uložené pokuty uvedl, že při jejím stanovení byla zohledněna skutečnost, že se v případě žalobce nejedná o podnikající právnickou osobu a současně byl v dostatečné míře také vzat v potaz preventivně-výchovný účinek sankce (funkce individuální a generální prevence). Námitku, podle níž nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav, žalovaný odmítl a uvedl, že lze odkázat zejména na specifikaci vykácených dřevin z hledisek druhového, rozměru pařezu i lokalizace v území, což je ve svém celku dle přesvědčení žalovaného postačující. Pořízená fotodokumentace, ani náčrtek Policie ČR, nebyly v průběhu celého správního řízení účastníkem zpochybněny. V sankčním rozhodnutí bylo uvedeno příslušné parcelní číslo pozemku s vykácenými dřevinami, zakreslen prostor provedeného kácení (viz náčrtek Policie ČR ze dne 22.10.2010), popsán druh dřeviny, jednotlivé pařezy byly vyfoceny (zcela zřetelný je jejich charakteristický tvar i umístění, včetně způsobu provedení řezu), dále byl změřen jejich průměr a zadokumentován i způsob měření a jeho umístění na pařezu. Dále uvedl, že rozhodnutí jako celek umožňuje jeho adresátovi seznat, jaké konkrétní jednání je mu vyčítáno. Žalovaný uvedl, že žalobce naplnil toliko jednu skutkovou podstatu správního deliktu vyjádřenou v § 88 odst. 1 písm. c/ zákona č. 114/1992 Sb. (skupinou dřevin se i dle judikatury míní „více pospolu rostoucích dřevin“ - viz rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 4 Ca 5/2005 - 33 ze dne 23.9.2005). Požadavek na vedení společného řízení o dvou správních deliktech je proto neopodstatněný. Dále žalovaný uvedl, že je-li vedeno správní řízení o jednom správním deliktu, jehož obecně

vymezenou skutkovou podstatu je možné naplnit několika jednáními, není neprokázání jednoho (popř. několika) z těchto jednání důvodem pro zastavení řízení. Se všemi návrhy na provedení důkazů se správní orgány relevantně vypořádaly s tím, že provedení těch, které by již nemohly dále přispět k objasnění skutkového stavu věci, v souladu se zákonem odmítly. Také žalobcem předložené posouzení zdravotního stavu dřevin v parku zpracované Ing. Borusíkem se netýkalo dřevin, které byly předmětem daného sankčního řízení. Pro účely vedeného řízení bylo pak ve spojitosti se zjištěnými pařezy zcela dostačující hodnocení ze strany samotných správních orgánů, jejichž zaměstnanci disponují potřebným odborným vzděláním. Konečně ani fakt, že se v případě některých pokácených stromů mělo jednat o dřeviny, které se nad zemí větvíly (a ve výčetní výšce tedy jednotlivé kmeny nepřesahovaly obvod 80 cm), nemění nic na tom, že jejich vykácení mělo předcházet posouzení orgánu ochrany přírody, neboť i taková dřevina podléhá režimu ochrany ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb. V daném případě tedy není podstatné, že se v některých případech mohlo jednat o „vícekmeny“, jak uvádí někteří svědkové, protože tyto představovaly jednotlivé stromy, a to s nízko nasazeným rozvětvením kmene.

Podle žalovaného bylo nájisto prokázáno, že kácení dřevin v zámeckém parku v Brtnici bylo organizováno ze strany o. p. s. OPUS MORAVIAE (kdy právě její zaměstnanci kastelán - T. H. a údržbář F. K. - občany Brtnice k provedení kácení svolali a rovněž jim udíleli konkrétní pokyny) a provedeno v jejím zájmu (údržba zámeckého areálu). Žalobce podle názoru žalovaného nevyvinul dostatečné úsilí k tomu, aby možným excesům při realizovaném kácení zamezil. V případě tzv. jiných správních deliktů je uplatňována objektivní odpovědnost. Správní orgán se proto omezuje na zjištění, zda je mezi jednáním konkrétního právního subjektu a škodlivým následkem příčinná souvislost. Že ke zničení dřevin bez povolení došlo provozní činností žalobce, bylo prokázáno. Je zcela zjevné, že občané Brtnice zúčastnění na kácení dřevin, jednali jen jako nástroj žalobce, tj. z jeho pokynu a inspekce se s touto okolností ve svém rozhodnutí dostatečně vypořádala. Rozsah újmy vzniklé ochraně přírody a krajiny je dán rozsahem prokázaného zásahu do dřevin. Tomu pak odpovídá výše uložené sankce. Při poškozování životního prostředí je obtížné kvantifikovat škodu a tato pak není do výše uložené pokuty promítána. Stran namítané nahodilosti ukládání sankcí uvedl žalovaný, že se vždy při rozhodování vychází z okolností konkrétního případu, což se promítá i do výše ukládané sankce. K žalobní námitce nedostatků písemného vyhotovení doručovaného rozhodnutí uvedl žalovaný, že originál žalobou napadeného rozhodnutí i jeho stejnopis předložený žalobcem splňují požadavky, jež na tyto dvě odlišné formy téže písemnosti § 69 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb. klade. Za situace, kdy je součástí správního spisu ministerstva vyhotovení rozhodnutí, které je podepsáno oprávněnou osobou a je jinak bezvadné, nezakládá případná vada stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí jeho nezákonnost. Blíže k tomu žalovaný odkazuje i na rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 2 Azs 22/2006 - 102 ze dne 11. 1. 2007.

Ze správního spisu předloženého žalovaným správním orgánem zjistil soud následující pro rozhodnutí ve věci samé podstatné skutečnosti:

Dne 22. 2. 2011 byl Policií České republiky OOP Jihlava předán inspekci podnět k opatření na úseku ochrany přírody, jehož obsahem byly výsledky policií provedeného

prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin nebo přestupek ve věci pokácení dřevin v zámeckém parku zámku Brtnice, k němuž mělo dojít v říjnu roku 2010. V rámci úkonů trestního řízení byla pořízena fotodokumentace postižených míst a na výzvu podána vysvětlení několika osob. Věc i s dokumentací tohoto prověřování byla policií poskytnuta inspekci, aniž bylo zjištěno, že se jedná o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku.

Dne 1. 3. 2011 bylo žalobci oznámeno inspekci zahájení řízení o protiprávním jednání na úseku ochrany přírody. Inspekce zahájila řízení poté, co při šetření na pozemcích p. č. 241/1 a 243/1 v katastrálním území Brtnice, tj. v zámeckém parku zámku v Brtnici, zjistila pokácení 26 kusů dřevin rostoucích mimo les. Inspekce na místě zjistila, že dřevní hmota již byla odvezena. Inspekce změřila průměr nalezených pařezů a provedla jejich fotodokumentaci. Inspekce dále zjistila dotazem na Městském úřadě v Brtnici, že kácení nebylo tímto podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny povolováno. Ústně byl dotazován kastelán zámku Hartman, podle něhož sice ve dnech 16. – 17. 10. 2010 proběhla v okolí zámku brigáda k odstranění náletových dřevin, avšak o kácení dřevin vyžadujícím povolení mu není nic známo. Inspekce dále jako svědky vyslechla J. B., Z. P., J. P., T. H., F. K., M. K. a J. H., o čemž byly sepsány protokoly, které jsou součástí správního spisu. Dne 11. 8. 2011 podal žalobce inspekci písemné vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí, k němuž přiložil odborné vyjádření RNDr. P. B., Ph. D. ke stavu stromů v zámeckém parku.

Rozhodnutím ze dne 18. 8. 2011 inspekce rozhodla o uložení pokuty ve výši 50.000,- Kč za protiprávní jednání žalobce, spočívající „ve zničení dřevin a skupiny dřevin rostoucích mimo les“ ve smyslu ustanovení § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny a dále povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1.000,- Kč. Inspekce zrekapitulovala výsledky šetření na místě ze dne 22. 10. 2010, vypočetla celkově 26 pařezů po vykácených dřevinách, u nichž jednotlivě uvedla jejich naměřený průměr. Na pozemku p. č. 241/1 k. ú. Brtnice z nich identifikovala inspekce 12 kusů, jejichž obvod měl přesáhnout stanovenou hranici. Podle vyžádaného sdělení starosty města Brtnice nebylo u Městského úřadu v Brtnici jako místně příslušného orgánu ochrany přírody nikým požádáno o vydání povolení ke kácení dřevin. Bylo dále zjištěno, že uvedené pozemky jsou součástí památkově chráněného areálu a podle kastelána zámku T. H. probíhala na předmětných pozemcích brigáda, při níž byly odstraňovány některé náletové dřeviny. Ze závěrů šetření Policie ČR vyplynulo, že osoby, které se na kácení stromů podílely, byly ke kácení instruovány buď přímo kastelánem H., nebo údržbářem K. Tito buď přímo určili, které stromy je třeba pokácet, nebo obecně sdělili, že je třeba kácet stromy, že lze pokácet náletové dřeviny, které ve výšce 130 cm nad zemí nedosahují průměr 25 cm. Inspekce dále ve svém rozhodnutí rekapitulovala a citovala výpovědi osmi osob, které inspekce vyslechla jako svědky, když jejich totožnost zjistila z podkladů pocházejících z šetření policie. Výslechu byl přítomen rovněž právní zástupce žalobce, který rovněž kladl svědkům otázky. Mimo svědky, kteří podávali vysvětlení již v rámci šetření policie, byl inspekci vyslechnut rovněž příslušník Policie ČR Miloš Kuchyňa, který předchozí šetření policie vedl. Inspekce dále shrnula výpovědi svědků. Uvedla, že kácení dřevin probíhalo na obou uvedených pozemcích přibližně od 10. do 20. 10. 2011 a nebylo tedy vázáno pouze na brigádu uskutečněnou dne 16. 10. 2010. Občané zúčastnění na brigádě byli instruováni kastelánem H., příp. údržbářem F. K., který však ve složitějších otázkách odkazoval na kastelána. Brigádu podle inspekce svolal T. H. jako kastelán, přičemž nevystupoval jako soukromá osoba, nýbrž jako zaměstnanec žalobce. Jak T. H., tak i F. K. vystupovali při kácení stromů jako zaměstnanci žalobce, když jako soukromé osoby nemají k předmětným pozemkům žádný vztah. Ke kácení stromů byl dle inspekce vždy přizván kastelán H., který rozhodoval o tom, zda lze ten který strom pokácet, popř. tak činil

v jednodušších případech F. K.. Tuto skutečnost potvrdili svědci P. a B. Inspekce dále vzala za prokázané, že kastelán H. byl přítomen na brigádě dne 16. 10. 2010 a byl to on, kdo určoval rozsah kácení. Z výpovědí vyplynulo, že stromy s průměrem větším než 25 cm byly káceny jen, pokud byly nějak poškozené, nahnílé či uschlé atp. Inspekce dále uvedla, že ačkoli je třeba zpravidla odpovědnost za správní delikt přičítat fyzické osobě, která ji provedla, aplikační praxe umožňuje uvažovat o dovození odpovědnosti zadavatele dotyčné činnosti. V této souvislosti odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 As 50/2008. Pozici zadavatele díla ve smyslu uvedeného rozsudku měl podle mínění inspekce žalobce. Pochybnosti vyjádřila inspekce pouze ve vztahu k šesti dřevinám pokáceným v severní části pozemku p. č. 243/1 v k. ú. Brtnice, neboť tyto byly pokáceny pravděpodobně až později. Inspekce odmítla důkazní návrh na ustanovení znalce z oboru dendrologie, aby posoudil stav dřevin před jejich pokácením, neboť disponuje pracovníky, jejichž odborné znalosti k takovému posouzení postačují. Vzhledem k nedostatku dokumentace k původním dřevinám by takový posudek byl pouhým odhadem. K listině zpracované Ing. Pavlem Borusíkem, Ph. D. předložené žalobcem v průběhu správního řízení, z níž mělo vyplývat doporučení k pokácení některých stromů, pak inspekce uvedla, že toto posouzení se však netýká dřevin, které jsou předmětem správního řízení. K určení výše uložené pokuty uvedla inspekce, že bylo přihlédnuto k závažnosti protiprávního jednání a k rozsahu způsobené újmy. Přihlédla také k tomu, že dřeviny se nacházely v neudržovaném parku a některé z nich mohly mít zhoršený zdravotní stav. I s ohledem na to zvolila inspekce pokutu v dolní části zákonného rozpětí § 88 odst. 3 o ochraně přírody a krajiny.

Dne 5. 9. 2011 podal žalobce obsáhlé odvolání proti rozhodnutí vydanému v prvním stupni. V první odvolací námitce uvedl, že výrok rozhodnutí je nepřezkoumatelný, neboť není zřejmé, zda je pokuta uložena za zničení dřevin, nebo za jejich poškození a zda měly být poškozeny jednotlivé dřeviny nebo skupiny dřevin. Dále jako důvod nepřezkoumatelnosti namítl, že se inspekce nezabývala tím, zda dřeviny, které měly být pokáceny, naplňují pojem dřevina ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. i) zákona a zda byl porušen veřejný zájem na ochraně dřevin rostoucích mimo les. Dále namítl, že inspekce ve výroku formálně nezohlednila skutečnost, že v případě šesti z pokácených dřevin má pochybnosti o odpovědnosti konkrétní osoby. Žalobce dále vytkl, že inspekce v prvostupňovém rozhodnutí nedostatečně individualizovala dřeviny dotčené kácením. Z rozhodnutí není zřejmé, zda se jedná o keře nebo stromy, druh dřeviny apod. Žalobce dále uvedl v odvolání, že inspekce se dostatečně nezabývala tím, zda bylo v případě té které dřeviny třeba opatřit povolení ke kácení, popř. zda by stačovalo pouhé oznámení o kácení. Dále namítl žalobce, že v rozhodnutí v prvním stupni nebylo vyhodnoceno, zda došlo k naplnění pojmu zničení dřeviny. Inspekce se také podle názoru žalobce nevypořádala s otázkou, zda ten, kdo kácel bez povolení, byl rovněž povinen o povolení žádat. V další odvolací námitce žalobce uvedl, že mezi osobami provádějícími kácení a žalobcem neexistoval žádný právní vztah. Pokud měly být některé subjekty na práci „najaty“, musel by mezi nimi existovat smluvní vztah. Inspekce tento závěr nijak neprokázala. Nepřezkoumatelná je podle žalobce rovněž doba, v níž mělo podle inspekce ke kácení dojít. Z provedeného dokazování vyplývá, že nikdo nemůže s určitostí říci, kdy byly dřeviny pokáceny. Dále žalobce namítl, že uložená pokuta nebyla náležitě odůvodněna. Má-li pokuta odpovídat rozsahu způsobené újmy ochraně přírody, musí se správní orgán zabývat tím, jaká újma skutečně vznikla. Podstatnou okolností je také to, jak by bývala inspekce rozhodla, kdyby bylo o povolení řádně požádáno. Inspekce se také nezabývala tím, komu lze uložit pokutu vzhledem k tomu, kdo je povinen podat žádost o povolení. Zda je žalobce nájemcem zámeckého parku, inspekce přitom nijak neprověřovala a vycházela pouze z žalobcova procesního tvrzení. Dále uvedl žalobce, že úřední záznamy pořizené policií nemohou samy o sobě sloužit jako důkazní prostředek ve správním řízení,

v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 96/2008 – 115 ze dne 22. 1. 2009. Jako důkazní prostředek nelze použít ani úřední záznam o podání vysvětlení. Inspekce podle žalobce nijak nevysvětlila závěr, podle něhož vystupovali oba jmenovaní zaměstnanci jejím jménem. Inspekce se nezabývala tím, kdo je statutárním orgánem žalobce. Inspekce přitom měla přestupkově stíhat jednotlivé fyzické osoby, což neučinila, neboť by pro ni byl tento postup náročnější s ohledem na povinnost zohlednit jejich zavinění. Dále se také nezabývala existencí příčinné souvislosti mezi jednáním a následkem.

Z výpovědí svědků vyplývá podle žalobce, že k protiprávnímu jednání vůbec nedošlo. Nikdo z vyslechnutých svědků netvrdil, že by nadlimitní stromy kácel a ani jim nebylo známo, že se tak děje. Inspekce také neuvedla, kterým výpovědím uvěřila. Nebylo prokázáno, že vůbec k protiprávnímu jednání došlo. Žalobce namítl také, že inspekce odmítla posouzení Ing. Borusíka, z něhož přitom vyplýval havarijní stav dřevin v parku. Inspekce se dále nezabývala otázkou zdravotního stavu dřevin a otázkou, zda bylo vůbec třeba povolení ke kácení ve smyslu ustanovení § 8 odst. 4 o ochraně přírody a krajiny. Rovněž nebylo zjišťováno, zda ve věci neprobíhá řízení o správním deliktu před jiným správním orgánem.

Rozhodnutím ze dne 4. 1. 2012 žalovaný k odvolání žalobce rozhodnutí inspekce změnil (snížil) výši uložené pokuty na 40 tis. Kč, v dalším odvolání zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil. K první odvolací námitce, podle níž je výrok rozhodnutí nepřezkoumatelný, neboť není zřejmé, zda je pokuta uložena za zničení dřevin, nebo za jejich poškození a zda měly být poškozeny jednotlivé dřeviny nebo skupiny dřevin, uvedl žalovaný, že již z výroku rozhodnutí je zřejmé, že se pokuta ukládá za zničení dřevin a skupiny dřevin rostoucích mimo les. K druhé odvolací námitce, podle níž se inspekce nezabývala naplněním pojmu „dřevina“ ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. i) zákona o ochraně přírody a krajiny, uvedl žalovaný, že všechny dotčené dřeviny rostly na nelesních pozemcích. Ustanoveními zákona o ochraně přírody a krajiny je zřetelně vyjádřen veřejný zájem na ochraně dřevin před jejich ničením, přičemž povolení ke kácení dřevin rostoucích mimo les za předpokladu, že tyto nejsou významným krajinným prvkem, se podle § 8 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny nevyžaduje, jedná-li se o stromy s obvodem kmenu do 80 cm měřeným ve výšce 130 cm nad zemí. Ke třetí námitce, podle níž inspekce formálně neošetřila skutečnost, že v případě šesti pokácených dřevin má pochybnosti o odpovědnosti konkrétní osoby, uvedl žalovaný, že se inspekci v tomto případě nepodařilo takovou osobu určit, proto tuto skutečnost posoudila ve prospěch žalobce v souladu se zásadou "in dubio pro reo". Tento závěr dle názoru žalovaného také řádně zdůvodnila. Ke čtvrté námitce, podle které inspekce nedostatečně prokazatelně individualizovala dřeviny dotčené kácením, uvedl žalovaný, že popis rozsahu kácení v prvostupňovém rozhodnutí je dostatečný. Inspekce však podle názoru žalovaného pochybila, když čtyři dřeviny zařadila mezi ty, které podléhají institutu povolení ke kácení dřevin. Této zjištěné vadě žalovaný přizpůsobil výrok rozhodnutí. K odvolací námitce č. 5 žalovaný přisvědčil žalobci v tom směru, že inspekce se nezabývala uspokojivě tím, zda bylo v případě té které dřeviny třeba opatřit povolení ke kácení či nikoli. Žalovaný nedostatek odstranil určením, které z dotčených dřevin nesplňovaly maximální hranici pro jejich kácení bez povolení. Protože na místě byl inspekci zjištěn pouze průměr pařezů zbylých po kácení, matematickým výpočtem zjistil žalovaný obvod konkrétní dřeviny na úrovni pařezu a její obvod ve výšce 130 cm určil pomocí tabulek v odborné literatuře, které stanoví rozdíl mezi výčetní tloušťkou a tloušťkou u pařezu pro jednotlivé druhy stromů. Tímto postupem pak došel k závěru, že celkem 16 stromů prokazatelně přesahovalo hranici významnou pro povolování kácení dřevin rostoucích mimo les. K námitce, podle níž se inspekce nezabývala, zda došlo ke zničení dřeviny, jak bylo uvedeno ve výroku rozhodnutí, uvedl žalovaný, že ke zničení dřevin došlo zcela nepochybně,

neboť odstraněním jejich nadzemních částí nemohou již plnit svou estetickou a ekologickou funkci a nemohou být nijak nahrazeny případnou pařezovou výmladností.

Při vypořádání odvolací námitky (č. 7), podle níž se inspekce nevypořádala s otázkou, zda ten, kdo kácel bez povolení, byl rovněž povinen o povolení žádat, odkázal žalovaný na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 9 As 26/2008 ze dne 22. 9. 2009, ze kterého vyplývá, že odpovědnost subjektu, který se dopustil zničení dřevin rostoucích mimo les, je objektivní, tj. nezávislá na zavinění. Námitku, podle níž neexistoval žádný právní vztah mezi žalobcem a kácejícími osobami žalovaný odmítl a uvedl, že občanské právo obecně připouští institut ústní dohody. Podle žalovaného sjednal kácení formou brigády kastelán Hartman uveřejněním pozvánky na brigádu, která byla oznámena prostřednictvím města. Brigádníci v organizačních záležitostech jednali vždy jen s kastelánem Hartmanem a údržbářem Kalců, tj. zaměstnanci žalobce. Vystupovali jeho jménem. Kastelán Hartman nadto již jednou žádal o povolení ke kácení v roce 2011, kdy podanou žádost podepsal jménem žalobce. K pochybnostem žalobce o době, kdy mělo ke kácení dojít, uvedl žalovaný, že tato byla spolehlivě zjištěna, termín uvedený v rozhodnutí je dostatečně přesný, což vyplývá i z šetření policie. K odvolací námitce (č. 10) týkající se nedostatečného odůvodnění výše uložené pokuty, uvedl žalovaný, že pokuta byla odůvodněna dostatečně, inspekce přihlédla jednak k absenci jiného deliktního jednání žalobce a zároveň k jeho prokazatelné znalosti relevantní legislativy. Pokuta byla stanovena při dolní hranici sazby. K otázce majetkových poměrů žalobce uvedl žalovaný, že uložená (resp. žalovaným snižená) výše pokuty není likvidační ani nepřiměřená, což lze usoudit i ze smlouvy o budoucí kupní smlouvě k zámku Brtnice, podle níž se žalobce na kupní ceně měl zavázat zaplatit 1.638.000,- Kč. Nadto lze požádat o rozložení úhrady pokuty na splátky. K námitce (k odvolacímu důvodu č. 12), podle které inspekce nezkoumala, zda je pravdivé tvrzení žalobce, že je nájemcem parku, uvedl žalovaný, že existence či neexistence nájemního vztahu, není pro posouzení odpovědnosti žalobce za správní delikt podstatná. Žalovaný je dále názoru, že nic nebrání, aby úřední záznamy policie byly použity jako podklad pro rozhodnutí, jakkoli se pořizují podle jiného právního předpisu než je procesní úprava správního řízení. Žalobce přitom v předešlém řízení tyto podklady nijak nezpochybňoval.

Podle žalovaného nelze než učinit závěr, že správního deliktu se dopustil žalobce prostřednictvím svých dvou zaměstnanců, na jejichž pokyn bylo kácení provedeno a bez jejichž souhlasu by k němu vůbec nedošlo. Žalovaný se ztotožnil s postupem inspekce, když odmítla provést znalecký posudek a odmítla předložené odborné vyjádření Ing. Borusíka, neboť případný znalecký posudek by beztak vycházel pouze ze stavu, v jakém dřeviny nalezla sama inspekce (dřevní hmota byla rozebrána brigádníky) a zaměstnanci inspekce disponují dostatečnými odbornými znalostmi k posouzení stavu dřevin. Materiál zpracovaný Ing. Borusíkem neobsahuje významné poznatky, neboť z něj nelze zjistit, zda stav dřevin před kácením ohrožoval život či zdraví či hrozil škodou značného rozsahu.

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení před správními orgány obou stupňů z hlediska žalobních námitek uplatněných v podané žalobě a při přezkumu vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí (ustanovení § 75 soudního řádu správního). Vzhledem k tomu, že účastníci souhlasili se zamýšleným postupem soudu rozhodnout ve věci samé bez nařízení jednání, Městský soud v Praze postupoval podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. a o podané žalobě rozhodl, aniž jednání nařídil. Věc posoudil takto:

Soud při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí vyšel z následujících ustanovení relevantních právních předpisů.

Podle ustanovení § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny uloží orgán ochrany přírody pokutu až do výše 1 000 000 Kč právnické osobě nebo fyzické osobě při výkonu podnikatelské činnosti, která se dopustí protiprávního jednání tím, že poškodí nebo zničí bez povolení dřevinu nebo skupinu dřevin rostoucích mimo les. Podle odst. 3 tohoto ustanovení se při stanovení výše pokuty přihlíží k závažnosti protiprávního jednání a k rozsahu hrozící nebo způsobené újmy ochraně přírody a krajiny.

Podle ustanovení 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny platí, že ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak.

Podle ustanovení § 8 odst. 3 není povolení třeba ke kácení dřevin se stanovenou velikostí, popřípadě jinou charakteristikou. Tuto velikost, popřípadě jinou charakteristiku stanoví Ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

Ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb. (dále jen „vyhláška“) ve znění do 31. 3. 2013 stanoví, že poškozování a ničení dřevin rostoucích mimo les (§ 7 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny) je nedovolený zásah, který způsobí podstatné a trvalé snížení jejich ekologických a estetických funkcí nebo bezprostředně či následně způsobí jejich odumření. Podle odstavce 3 téhož ustanovení (ve znění do 31. 3. 2013) se povolení nevyžaduje ke kácení dřevin rostoucích mimo les za předpokladu, že tyto nejsou významným krajinným prvkem a jsou splněny ostatní podmínky stanovené zákonem a jinými právními předpisy, podle § 8 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny pro stromy o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí nebo souvislé keřové porosty do celkové plochy 40 m.

Městský soud nemohl přisvědčit námitce žalobce ohledně nepřezkoumatelnosti výroku, který podle něj opomíjí skutečnost, že se v posuzovaném případě jedná o souběh správních deliktů, o nichž mělo být rozhodnuto ve společném řízení. Nelze zejména souhlasit s tím, že by správní orgán ve výroku jednání žalobce kvalifikoval jako dva samostatné skutky. Obsahuje-li výrok slova „zničení dřevin a skupiny dřevin“, jedná se nepochybně o nedůslednost správního orgánu při formulaci části právní věty výroku, přenesené nepřesně z aplikovaného ustanovení § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody. Přitom je třeba mít za to, že uvedené ustanovení obsahuje toliko jedinou skutkovou podstatu, již lze naplnit více druhy jednání na jednom (dřevina) nebo více (skupina dřevin) předmětech útoku. V daném případě se ze dvou alternativ spáchání takto formulované skutkové podstaty správního deliktu mělo jednoznačně jednat o variantu zničení skupiny dřevin, bylo-li předmětů útoku – dřevin – více než jen jedna.

V řízení vedeném orgánem ochrany přírody se při rozhodování podle zákona o ochraně přírody a krajiny použije podpůrně zákon č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Podle ustanovení § 140 správního řádu může správní orgán na požádání účastníka nebo z moci úřední usnesením spojit různá řízení, k nimž je příslušný, pokud se týkají téhož předmětu řízení nebo spolu jinak věcně souvisejí anebo se týkají týchž účastníků, nebrání-li tomu povaha věci, účel řízení anebo ochrana práv nebo oprávněných zájmů účastníků. Řízení, z něhož vzešlo žalobou napadené rozhodnutí, bylo vedeno pouze s žalobcem a jeho předmětem bylo stíhání za správní delikt spočívající v jednom skutku. Neexistoval proto důvod pro vedení více řízení, resp. společného řízení.

K námitce, podle níž žalovaný nezohlednil ve výroku rozhodnutí skutečnost, že předmět řízení byl vymezen při svém zahájení pokácením 26 dřevin, zatímco výrok zní pouze

na 16 dřevin, je třeba poznamenat, že předmět řízení, resp. přesné vymezení skutku se v závislosti na skutkových zjištěních a výsledcích dokazování v průběhu řízení může proměňovat, zejména pak tehdy, jedná-li se o hromadný správní delikt. Skutečnost, že správní řízení bylo zahájeno pro podezření z kácení většího počtu dřevin, než jaký byl nakonec subjektu prokázán, proto sama o sobě žádnou vadu řízení nezakládá. Se skutečností, že byl skutek co do rozsahu zúžen nejprve na 20 kusů dřevin se vypořádala inspekce na straně 9 svého rozhodnutí, když uvedla, že v případě šesti pokácených kusů nebylo prokázáno, že se kácení dopustil právě žalobce. Rovněž žalovaný se na páté straně žalobou napadeného rozhodnutí vyjádřil k vyloučení dalších stromů z předmětu řízení, když po výpočtu obvodu všech zjišťovaných pokácených dřevin zjistil, že další čtyři nedosahovaly zákonem stanovenou hranici.

Námítce nepřezkoumatelnosti, způsobené tím, že individualizace pokácených stromů nebyla uvedena již ve výroku rozhodnutí, nemohl soud taktéž přisvědčit. Z ustanovení § 68 odst. 1 správního řádu, upravujícího povinné náležitosti výroku správního rozhodnutí, nevyplývá, jaké míry konkretizace skutku je ve výroku třeba. Nároky kladenými na výrok rozhodnutí o správním deliktu se zabýval Nejvyšší správní soud, který např. v rozsudku ze dne 15. 1. 2008, čj. 2 As 34/2006 – 73 dovodil, že „výrok rozhodnutí o jiném správním deliktu musí obsahovat popis skutku s uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby nemohl být zaměněn s jiným.“ Jakkoli lze souhlasit s tím, že správní orgán v posuzovaném případě popsal skutek s velkou mírou obecnosti, považuje soud požadavek, aby ve výroku byly individualizovány všechny žalobcem protiprávně pokácené dřeviny, za nedůvodně přísný. Skutečnost, že výčet dřevin (resp. pařezů po těchto stromech), jež měly být pokáceny v rozporu se zákonem, byl uveden toliko v odůvodnění rozhodnutí, nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost, neboť nečiní rozhodnutí nesrozumitelným. Námítka je proto nedůvodná.

Žalobce dále namítl, že žalovaný pochybil ve skutkových závěrech učiněných o tom, zda pokácené dřeviny dosahovaly vyhláškou stanovené hranice obvodu kmene 80 cm ve výšce 130 cm či nikoli. Podle ustanovení § 3 správního řádu platí, že správní orgán postupuje tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Znakem skutkové podstaty správního deliktu podle ustanovení § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny je jednání bez povolení, přičemž současně se musí jednat o jednání protiprávní, tj. nesmí se současně jednat o zásahy do dřevin, pro které zákon povolení nevyžaduje. Podle § 8 odst. 3 1 zákona o ochraně přírody a krajiny ve spojení s ust. § 8 odst. 1 vyhlášky lze (za splnění dalších zákonných podmínek) bez povolení kácet stromy o obvodu kmene nejvýše do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí nebo souvislé keřové porosty do celkové plochy 40 m². V řízení o správním deliktu proto mělo být zejména postaveno na jisto, zda pokácené dřeviny tento limit přesahovaly či nikoli. V situaci, kdy kmeny pokácených dřevin již nebylo lze jako důkazy zajistit, považuje soud žalovaným použitý výpočet obvodu kmene za přípustnou metodu jeho hodnověrného zjištění, resp. dokázání. Výpočet vychází z odborného materiálu, z něhož lze s ohledem na druh dřeviny určit jejich obvod v určité výšce ve vztahu k obvodu, resp. průměru jejich pařezu. Pripustíme-li, že i takový výpočet může obsahovat zanedbatelnou odchylku, je zřejmé, že pokud 16 dřevin přesahuje výpočtem stanovený průměr 33 cm o 2 cm a více, přičemž valná většina z nich tuto hranici přesahuje o 7 cm a více, není pak pochyb o tom, že ve výšce původního kmene 130 cm bylo třeba považovat tyto dřeviny za nadměrné, tj. povolení podléhající.

K námítce žalobce, podle níž se žalovaný nevypořádal s návrhem k provedení důkazu odborným vyjádřením Ing. Pavla Borusíka Ph. D., který posuzoval stav stromů před hlavním

vchodem do zámku ke dni 31. 7. 2011, soud konstatuje, že se s tímto návrhem správní orgány obou stupňů řádně vypořádaly, když stručně shrnuly jeho obsah, k čemuž inspekce dále uvedla, že posouzení se nevztahuje na dřeviny, které jsou předmětem řízení a žalovaný doplnil, že jakkoli posouzení konstatuje špatný zdravotní stav zkoumaných dřevin, nelze jím nijak dokazovat stav porostů zničených kácením provedeným již na podzim 2010. K tomu soud dále podotýká, že ustanovení § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny stanoví liberační důvod pro kácení dřevin v situaci, která se přibližuje krajní nouzi, tj. kdy stav stromů ohrožuje zdraví či životy bezprostředně a žádá řešení v řádu minut či maximálně hodin. Důkazní břemeno přitom leží na tom, kdo jednal. Prokázat odborným posouzením okolních dřevin více než deset měsíců poté, zda taková situace nastala v případě stromů, které již byly zcela odstraněny včetně dřevní hmoty, se nejeví být možné.

Žalobce dále uvedl, že žalovaný zcela ignoroval, že za protiprávní zničení dřevin rostoucích mimo les je deliktně odpovědný každý subjekt, tj. vedle stíhané právnické osoby rovněž fyzické osoby, které kácení prováděly, tj. občané Brtnice a okolních obcí. Soud se ztotožňuje se závěry z rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 9 As 26/2008 – 73 ze dne 22. 9. 2009, na které odkazuje žalovaný, z něhož vyplývá, že odpovědnost za správní delikt jednoho subjektu (právnické osoby) nekonzumuje odpovědnost dalších osob, jakkoli by s takovým subjektem byla smluvně nebo jinak spjata. Sama skutečnost, že správní orgán v daném případě vedle žalobce nevedl správní řízení rovněž s jinými (fyzickými) osobami, je však zcela bez vlivu na zákonnost rozhodnutí, jímž byla pokuta uložena pouze žalobci. Tuto námitku proto soud posoudil jako nedůvodnou.

Žalobce dále namítl (námitka k odvolacímu důvodu č. 8), že jednání osob, které fakticky pokácely předmětné dřeviny, není přiřitatelné žalobci a tento závěr nemá ani oporu v provedeném dokazování. K učinění závěru, že se určitý subjekt dopustil správního deliktu, je třeba vždy důsledně posoudit, zda došlo k naplnění obligatorních znaků objektivní stránky v dané věci dotčené skutkové podstaty, kterými jsou jednání, následek a příčinná souvislost mezi nimi. Příčinná souvislost - kauzální nexus - je vztah mezi protiprávním jednáním jako příčinou a škodlivým následkem, který je právě tímto jednáním vyvolán. Žalovaný dovodil delikt ní odpovědnost subjektu, který kácení formou dobrovolníků v rámci podzimního úklidu prostřednictvím svého kastelána "sjednal". K tomu je třeba postavit najisto, že uspořádal-li T. H. podzimní úklid uveřejněním tohoto záměru prostřednictvím Městského úřadu v Brtnici, jednal jako kastelán zámku, nikoli tedy vlastním jménem, což bezpochyby vyplývá z provedeného dokazování – výpovědi svědků a dále z informace poskytnuté o plánovaném podzimním úklidu uveřejněné na webu města. Jako kastelán byl přitom zaměstnancem žalobce a jeho jednání při svolání a organizaci brigády odpovídalo činností, které kastelán jako správce - v té době žalobcem pronajatého pozemku zámeckého parku – provádí. Ve vztahu k osobám, které měly po dohodě s kastelánem působit na podzimním úklidu se proto nejednalo o excesivní chování, neboť je lze vnímat jako obvyklé pro kastelána zámku, k němuž park přináleží. Soud má proto společně s žalovaným za to, že při svolání a organizaci brigády jednal kastelán jménem žalobce.

Další otázkou je pak objasnění přiřitatelnosti jednání osob přítomných na brigádě, popř. jiných osob směrem k žalobci. Protože je odpovědnost právnických osob za správní delikty koncipována jako objektivní, nelze při posouzení jejího jednání přihlížet k subjektivní stránce správního deliktu, tj. k jednotlivým formám zavinění (srovnej např. rozsudek čj. 4 As 28/2006 – 65 ze dne 22. 3. 2007). Zda se jedná o jednání úmyslné či nedbalostní, je pak ve vztahu k delikt ní odpovědnosti žalobce nepodstatné, stran chování fyzických osob, které vystupují jeho jménem. Bezpochyby přiřitatelné je právnické osobě jednání jejich

zaměstnanců v rámci jejich pracovní náplně. Přičitatelnost však lze dovodit i v případech, kdy jedná jiná fyzická osoba na základě závazkového právního vztahu. Zda je smluvní závazek uzavřen písemně, ústně či konkludentně, přitom není rozhodné. Z výpovědí svědků – povětšinou účastníků podzimního úklidu - vyslechnutých inspekci zřetelně vyplývá, že ke kácení určitých dřevin a činnosti při této brigádě byli obecně instruováni kastelánem T. H. Pokud konali podle jeho pokynů, lze na jejich vzájemný vztah pohlížet jako na plnění závazku blížícího se příkazní smlouvě či obdobnému soukromoprávnímu smluvnímu typu (k tomu viz např. ustanovení § 2430 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník). Nelze proto přisvědčit žalobci v jeho závěru, že mezi kastelánem, potažmo žalobcem, na jedné straně a účastníky podzimního úklidu na straně druhé neexistoval žádný právní vztah.

Dalším předpokladem přičitatelnosti jednání fyzických osob osobě právnické, je však nepochybný závěr o tom, že taková konkrétní fyzická osoba fakticky jednala, tj. způsobila zákonem předvídaný následek. Z dokazování provedeného výsledky sedmi svědků nevyplýval jednoznačný závěr o tom, kdo pokácel dřeviny, které podléhaly povolení. Vzhledem k tomu, že několik svědků potvrdilo (H., H., nprap. K.), že prořezávka a kácení dřevin probíhaly již ve dnech před brigádou a že vykácení předmětných nadlimitních dřevin během sobotní brigády vyplývá pouze z výpovědi kastelána H., nelze ani bezpečně vyloučit, že zde kácely osoby, které se na podzimním úklidu dne 22. 10. 2010 nijak nepodílely, resp. s kastelánem (nebo údržbářem) nijak nevešly ve styk. Všichni svědkové, kteří se účastnili brigády, vypověděli, že pokud nějaké dřeviny káceli, pak se jednalo vždy o stromy výrazně podlimitní. Všichni, pokud vůbec káceli (P., P., P.), domlouvali podle svých slov kácení v konkrétních lokalitách vždy s kastelánem, popřípadě s údržbářem.

Vyšel-li tedy správní orgán z toho, že jednání osob, které se v inkriminované době podílely na brigádě v zámeckém parku, je přičitatelné žalobci, je v takovém případě nezbytné, aby byly tyto fyzické osoby identifikovány. Podle ustanovení § 3 správního řádu je správní orgán povinen postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Protože kácení nadlimitních dřevin prováděné konkrétní fyzickou osobou z provedeného dokazování nevyplývalo, nelze ani přičítat zničení dřevin k odpovědnosti žalobce. Rozhodnutí žalovaného vychází toliko z určité míry pravděpodobnosti skutkového děje, nikoli však z výsledků dokazování. Nebyla-li přičitatelnost prokázána, měl správní orgán postupovat v duchu zásady „in dubio pro reo“. Žalobní námitka, podle níž deliktní jednání, tj. kácení nadlimitních dřevin, není žalobci přičitatelné, je proto důvodná.

Při posouzení námitky týkající se odůvodnění výše uložené pokuty je třeba vyjít z ustanovení § 88 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny, podle něhož správní orgán přihlédne k závažnosti protiprávního jednání a k rozsahu hrozící nebo způsobené újmy ochraně přírody a krajiny. Inspekce ve svém rozhodnutí uvedla, že při stanovení pokuty bylo k závažnosti protiprávního jednání a rozsahu způsobené újmy přihlédnuto. Přihlédla zejména ke skutečnosti, že dřeviny se nacházely v dlouhodobě neudržovaném zámeckém parku, přičemž rozsah újmy vyhodnotila vzhledem k absenci maloplošné ochrany přírody v místě jako lokální. Tomu pak byla přizpůsobena výše stanovené pokuty při dolní hranici zákonného rozpětí. Jakkoli nebyla způsobená škoda objektivně vyčíslena, lze vzhledem k důkazní situaci panující v době rozhodování považovat takové zdůvodnění výše pokuty jako dostačující. Námitka je proto nedůvodná.

K žalobnímu bodu, v němž žalobce uvedl, že správní orgán je povinen zkoumat, zda by povolení ke kácení potenciálně bylo vydáno, soud podotýká, že je v této otázce nutné vycházet důsledně z textu relevantních ustanovení ZoPK. Podle ustanovení 8 odst. 1 ZoPK

platí, že ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Z toho zejména vyplývá, že adresáti této právní normy jsou povinni o povolení žádat vždy, ledaže seznají, že jejich záměr kácet dřeviny podléhá některé z výjimek uvedených v odstavcích 2 až 4 tohoto ustanovení. Břemeno důkazu, že povolení z určitého důvodu není třeba, pak obecně leží na tom, kdo kácení dřevin provádí, popř. na tom, kdo je nařídil či sjednal. Správní orgán v řízení o správním deliktu je povinen prokázat vinu účastníka ve vztahu ke skutkové podstatě, pro kterou je stíhán. V daném případě byl nedostatek povolení správním orgánem shledán ve vztahu ke kácení nadlimitních dřevin, neboť bylo prokazatelně zjištěno, že byly káceny i stromy s větším než zákonem stanoveným průměrem. Soud vychází z toho, že skutkovou podstatu předmětného správního deliktu lze naplnit již tím, že o povolení požádáno nebylo, ačkoli s ohledem na rozměry dřevin tak učiněno být mělo, tj. nekonáním tam, kde měl odpovědný subjekt jednat. Zda by orgán ochrany přírody v případě žádosti o povolení ke kácení takovéto žádosti vyhověl či nikoli, je proto v daném případě z hlediska naplnění formálních znaků tohoto deliktu irelevantní. Žalobce uvedl, že je třeba zkoumat, zda bylo povolení ke kácení vůbec třeba. Pokud je správní orgán přesvědčen, že stíhaný subjekt naplňuje skutkovou podstatu tím, že kácí nadlimitní dřeviny bez povolení, je povinen prokázat, že se tento dopustil právě tohoto skutku. Zda byly případně přítomny jiné důvody umožňující kácení bez povolení, je povinen správní orgán vyhodnotit, aby vyloučil možnost, že jednání není protiprávní těchto jiných důvodů. Ze správního spisu vyplývá, že inspekce aktivně zjišťovala, zda o plánovaném kácení nebylo místně příslušným orgánem ochrany přírody (Městským úřadem Brtnice) přijata žádost o povolení ke kácení či jiné oznámení. Oznámení je namísto povolení třeba v případě, že se jedná o kácení dřevin z důvodů pěstebních ve smyslu ustanovení § 8 odst. 2 ZoPK. K oznámení kácení z tohoto důvodu však nedošlo, účastník řízení takový důvod nenámítal a žádná okolnost naplnění tohoto důvodu nenásvědčovala. K námitce žalobce se dále správní orgány zabývaly i námitkou žalobce, podle níž měly být stromy v havarijním stavu ve smyslu ustanovení § 8 odst. 4 ZoPK, s níž se v dostatečném rozsahu vypořádaly. Přítomnost důvodů, které by jinak zprošťovaly odpovědný subjekt povinnosti požádat o povolení ke kácení (ust. § 8 odst. 2 a 4 ZoPK), tedy byla správními orgány zkoumána. Ani tuto námitku tedy soud důvodnou neshledal.

Žalobce dále namítl, že inspekce učinila ve věci závěry již na základě protokolů předaných Policii ČR. K tomu je třeba předeslat, že nic nebrání tomu, aby správní orgán vycházel z úředních záznamů policie jako z prvotních podkladů, neboť podklady pro vydání rozhodnutí mohou být v souladu s ustanovením § 50 odst. 1 správního řádu rovněž podklady od jiných orgánů veřejné moci (obdobně také Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 As 16/2007 – 106 ze dne 21. 6. 2007). Úřední záznamy o podání vysvětlení přitom nemohou sloužit jako jediný podklad rozhodnutí a správní orgán je proto i při jejich existenci vždy povinen provést vlastní dokazování. V posuzovaném případě inspekce vyslechla řadu svědků a jejich výpovědi zrekapitulovala v rozhodnutí. V rozhodnutí uvedla rovněž stručně obsah úředních záznamů předaných policií. Interpretace provedeného dokazování v rozhodnutí inspekce vychází ze srovnání obsahu výpovědí učiněných před správním orgánem a vysvětlení podaných Policii ČR s tím, že jako prokázané vzala skutečnosti, v nichž se obsah obou podání shodoval. Pro posouzení klíčových otázek – např. skutečnosti, zda kácení v jednotlivých lokalitách bylo projednáváno s kastelánem - vycházely správní orgány primárně ze souhrnu výpovědí učiněných ve správním řízení. Jakkoli tuto skutečnost žalovaný neuvedl výslovně, je zřejmé, že při rozhodování vycházel zejména z vlastního dokazování ve správním řízení. Námitka je proto nedůvodná.

K námitce, podle níž postupuje žalobce při ukládání sankcí nahodile, soud uvádí, že ačkoli je správní orgán povinen zvolenou výši sankce řádně zdůvodnit, nevyplývá ze zákona

ani z judikatury správních soudů povinnost vyjadřovat se v odůvodnění rozhodnutí rovněž k sankcím uloženým jiným subjektům a k srovnávání těchto případů. Uložená sankce má mít vždy výrazně individuální charakter, neboť musí být přizpůsobena závažnosti postihovaného deliktu, rozsahu způsobené újmy a nadto je správní orgán povinen přihlídnout rovněž k majetkovým poměrům pachatele (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 4. 2010, sp. zn. 1 As 9/2008). Jen z rozdílné výše ukládaných pokut a při neznalosti konkrétních skutkových okolností přitom nelze nijak usuzovat na to, že by správní orgán při svém rozhodování jakkoli porušoval povinnost stanovenou ustanovením § 2 odst. 4 správního řádu, podle něhož správní orgán dbá na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly. Úvaha správního orgánu v této otázce nemusí být nutně v rozhodnutí uvedena. Námitka je proto nedůvodná.

Stran namítaného porušení ustanovení § 69 odst. 1 správního řádu dospěl soud k závěru, že tato žalobní námitka je důvodná. Při posouzení dodržení formálních náležitostí vyhotovení rozhodnutí je třeba vyjít z požadavku zákona na náležitosti stejnopisu rozhodnutí v případě, že je tento doručován fyzické osobě - zde zástupci účastníka řízení -, který nemá zřízení datovou schránku. Podle ustanovení § 34 odst. 2 správního řádu platí, že s výjimkou případů, kdy má zastoupený něco v řízení osobně vykonat, se doručují písemnosti pouze zástupci. Doručoval-li žalovaný zástupci, jednal proto v souladu se zákonem. Podle ustanovení platí, že není-li možné písemnost doručit prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky, lze ji doručit také prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. V takovém případě je správní orgán povinen v souladu s ustanovením § 69 odst. 1 správního řádu opatřit vyhotovení rozhodnutí mj. otiskem úředního razítka a podpisem oprávněné úřední osoby s tím, že ve stejnopisu může být podpis nahrazen doložkou „vlastní rukou“. V případě stejnopisu doručeného zástupci žalobce však chyběl vlastnoruční podpis a nebyl podepsán ani formou doložky „v. r.“. Rovněž chyběl i otisk úředního razítka. Skutečnost, že žalovaný vede elektronickou spisovou službu, jej i při dodržení povinností podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, nezabavuje povinnosti dodržet požadavky formálních náležitostí písemného vyhotovení rozhodnutí podle správního řádu. Vada, kterou trpí stejnopis rozhodnutí žalovaného doručený žalobci, však nezpůsobuje jeho nezákonnost, neboť žalobce jako účastník řízení nemohl být takovým nedostatkem dotčen na svých procesních právech (k tomu analogicky srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 7 As 23/2011-82 ze dne 16. 6. 2011).

Z důvodů shora rozvedených dospěl soud k závěru, že žaloba je částečně důvodná, neboť nebylo prokázáno, že by inspekcí stíhané delikttní jednání bylo přičitatelné žalobci. Soud proto žalobou napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 4 s. ř. s.).

O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. a úspěšnému žalobci přiznal právo na náhradu nákladů řízení, které představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3000,- Kč., když z obsahu soudního spisu žádné další žalobcem důvodně vynaložené náklady v souvislosti s tímto řízením nevyplynuly.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 16. ledna 2015

JUDr. Hana Veberová
předsedkyně senátu